

PÓTLAP A VÉDD MAGAD II. KÖNYV 94–97. OLDALAIHOZ

A büntetés és következményei

Szabálysértés

Az a jogellenes, tevékenységben vagy mulasztásban megnyilvánuló cselekmény, melyet törvény szabálysértésnek nyilvánít, s amelynek elkövetőit az e törvényben meghatározott joghátrány fenyeget.

A szabálysértési felelősség mindig **természetes személy felelősségének megállapítására** irányul. Az vizsgálendő, hogy a jogszabály által szabálysértési tényállásnak minősített elkövetési magatartásért **kit terhel felelősség**.

A szabálysértésekről, **a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény egy új szemléletű szabálysértési jog szabályait rögzíti**. Elsősorban abban van a jelentős különbség az előzőekhez képest, hogy ettől kezdve nem kormányrendelet, hanem az Országgyűlés által elfogadott törvény, azaz egy magasabb rendű jogszabály szabályozza a „társadalmi együttélés általánosan elfogadott szabályait sértő vagy veszélyeztető, a bűncselekményként történő büntetni rendeléshez szükséges kockázatokkal és veszélyességgel azonban nem rendelkező kriminális cselekmények elleni hatékony fellépés” anyagi és eljárásjogi rendelkezéseit. Ebből következően, valamint a kettős büntetést elkerülendő a törvény meghatározza, hogy mely állami szervek jogosultak eljárni szabálysértési ügyben.

Tekintettel arra, hogy a törvény egyik fő célja a szabálysértési eljárások gyorsabb és eredményesebb lefolytatása, a törvény átalakítja az **eljáró hatóságok** körét. Eszerint **az általános szabálysértési hatóság a fővárosi, megyei kormányhivatal**. Eljár még a szabálysértést meghatározó jogszabály által a hatáskörébe utalt szabálysértés miatt szabálysértési hatóság jogkörében a **rendőrség**, illetve a **Nemzeti Adó- és Vámhivatal vámszerve**. A szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértések miatt a **helyi bíróság** jár el.

Emellett fontos tudni, hogy az **egyéb** jogellenes, nem a büntetőjogi szabályok szerint minősített cselekmények esetében **egyéb hatóságoknak van joga** és kötelezettsége eljárást kezdeményezni, ezen hatáskörük nem a szabálysértési törvényből, hanem **az adott hatóságra hatályos törvény és a közigazgatási eljárási törvény szabályaiból vezethetők le**. (Pl. a fogyasztóvédelmi szabályok megsértője ellen a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság jár el, az egészségre nem ártalmas és

biztonságos munkahelyre vonatkozó szabályokat be nem tartó munkáltatókkal szemben a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóság munkavédelmi felügyelősegei lépnek fel.

Ha áttekintjük a szabálysértési törvényt, megállapíthatjuk, hogy annak különös részében, az egyes szabálysértési cselekmények között **nem szerepelnek** olyan szabálysértési elkövetési alakzatok, mint (ahogy eddig):

- munkavédelmi szabálysértés,
- munkavédelmi képviselő akadályozása
- termelő- ill. biztonsági berendezésekre vonatkozó szabályok megszegése
- orvosi vizsgálat elmulasztása
- villamos biztonsági szabályok megszegése stb.

Ennek az az oka, hogy egyrészt a **szabályozás szigorodása** miatt egyes cselekmények (vagy éppen: mulasztások) átkerültek a büntetőtörvénykönyvbe, másrészt több magatartás azért nem került szabálysértésként megnevezve, mert a **hatóságokra vár annak feladata**, hogy feltárják a különböző jogellenes magatartásokat és intézkedjenek (hivatalból vagy bejelentésre). Például „munkavédelmi szabálysértés” így általában nem létezik, de ha a hatóságnak a munkáltató nem tudja bemutatni az egyes tevékenységekre, és általában egész működésére vonatkozó kockázatok (és/vagy veszélyek) értékelését és ennek alapján készített belső szabályzatot – könnyen lehet, hogy komoly szankcióval (bírság, tevékenység felfüggesztés, súlyosabb esetben akár büntető-feljelentés stb.) számolhat.

Nem nevesíti a szabálysértési törvény a „munkavédelmi képviselő megakadályozását, de szabálysértési cselekményként értékeli, ha valaki üldözi a közérdekű bejelentőt. Lehetősége van tehát a hatóságoknak, hogy feljelentést tegyenek a szabálysértési hatóságoknál, ha ilyen cselekményt észlelnek, de ennek a magatartásnak enyhébb formáit is – ha nem is szabálysértésként, nem tájékoztatja a munkáltató a munkavédelmi képviselőt/képviselőket egy fontos munkavédelmi intézkedésről)

Helyszíni bírság:

A szabálysértést meghatározó törvényben megállapított esetekben **a szabálysértés tetten ért elkövetőjét helyszíni bírsággal lehet sújtani.**

A törvény előtérbe helyezi a helyszíni bírság jogintézményét, az ügyek jelentős számát ezen a módon kellene lezárni. Természetesen itt a bírság helyszínen történő megfizetését is biztosítani kell, az ügy ugyanis a befizetéssel zárul le. A törvény annak érdekében, hogy a kellő **visszatartó hatás** a helyszíni bírsággal is elérhe-

tő legyen, felemeli a kiszabható bírságot **5000 forinttól 50 000 forintig terjedő összegre. Ismételt elkövetés** esetén a helyszíni bírság összege **70 000 forintig terjedhet.**

A szabálysértési eljárásban a **pénzbírságnak** az adók módjára történő behajtása **megszűnik**. A korábbi hosszadalmas és sok esetben eredménytelen adók módjára történő behajtás helyett a pénzbírság és a **helyszíni bírság meg nem fizetése esete**re a **törvény bíróságok általi szabálysértési elzárásra** változtatást rendel el.

A meg nem fizetett pénzbírság és helyszíni **bírság közérdekű munkával is megváltható**. Az elkövető az állami foglalkoztatási szerv által elektronikusan közzétett, a közérdekű munka végrehajtására kijelölt munkahelyek nyilvántartásából tájékozódik.

A **helyszíni szabálysértési bírság**, vagy a **szabálysértési határozat címzettje** lehet a **munkáltató vezető beosztású**, vagy a munka irányításával megbízott **vezetője**, vagy a **munkavállaló**.

Pénzbírság:

Tekintettel arra, hogy Magyarországon a jelenleg kiszabható pénzbírság visszatartó hatása nem elégséges, ezért a törvény felemeli a kiszabható legalacsonyabb és legmagasabb pénzbírság összegét. Ennek megfelelően **a pénzbírság legalacsonyabb összegét 5000 forintra, míg legmagasabb összegét 150 000 forintra**, a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértések esetén az eddiginek a **duplájára, 300 000 forintra emeli.**

Közérdekű munka, mint önálló büntetési forma

A közérdekű munka nem csak a végrehajtás egyik módja, hanem önálló büntetesként is alkalmazható. Szabálysértés miatti szabálysértési elzárást **csak törvény alapíthat meg** és **csak bíróság szabhat ki**. A törvény meghatározza azokat az eseteket, amelyek esetén büntetesként szabálysértési elzárás szabható ki a szabálysértés elkövetésekor, továbbá rendelkezik a szabálysértési elzárás legrövidebb és leghosszabb tartamáról.

A törvény a **generális minimum** (5000 forint), illetve a **generális maximum** (150 2zer forint) meghatározásával széles mérlegelési kereteket ad a jogalkalmazó számára, hogy az eset összes körülményeinek értékelése alapján a tette és az egyénre szabottan állapítsa meg a büntetés mértékét. A pénzbírság alapjául szolgáló szabálysértéssel összhangban – **kettőszáz** forintban állapítja meg **egy órányi intézkedés átváltási kulcsát**. Az átváltási kulcs alapján kiszámolt pénzüsszeget a

pénzbírság összegéből le kell vonni és az így kapott eredményt kell az elzárásra történő átváltoztatásnál figyelembe venni.

Egy napi közérdekű munka átváltási kulcsa ötezer forint, ami **hat óra közérdekű munkának** felel meg. Az elkövető köteles azt a munkát elvégezni, amelyet közérdekű munka formájában számára kiszabtak. Az elkövető a közérdekű munka során dönthet úgy, hogy a hátra levő részt megváltja - hat óra munka ötezer forintnak felel meg -, vagy dönthet úgy is, hogy nem folytatja a közérdekű munkát. Ebben az esetben a hátra levő idő alapján a közérdekű munka helyett elzárás kerül alkalmazásra, melynek során hatórányi közérdekű munka helyébe egy napi elzárás lép.

Figyelmeztetés – mint szabálysértési büntetés

Figyelmeztetés esetén a jogsértés súlytalansága indokolja, hogy büntetés helyett alkalmazható, a hatóság rosszallását kifejező, nevelő jellegű intézkedés, amely rámutat az adott jogsértés helytelen voltára és egyben felhívja az elkövető figyelmét arra, hogy a jövőben tartózkodjon a hasonló cselekményektől.

Az eljáró hatóságok az ún. bagatell jogsértések akkora tömegével találkoznak nap, mint nap, melyek szankcionálása akár még egyszerűsített eljárásban is messze meghaladja a jogalkalmazói kapacitásokat, ugyanakkor e cselekmények egy része az elkövetés sajátos körülményei folytán nyilvánvalóan nem is igényli az eljárás lefolytatását és büntetés kiszabását. A törvény ugyan nem ad részletes szempontokat az intézkedés alkalmazásához, de utal arra, hogy mind a cselekménnyel (tárgyi körülmények), mind pedig az eljárás alá vont személlyel összefüggő (alanyi körülmények) tényezőket mérlegre kell tennie a jogalkalmazónak, ha lemond a büntetés alkalmazásáról.

Munkavédelmi bírság:

A munkavédelmi hatóság **munkavédelmi bírságot alkalmaz** (a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény alapján) az **egészséget** nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó **követelmények teljesítését elmulasztó**, és ezzel a **munkavállaló életét, testi épségét** vagy **egészségét súlyosan veszélyeztető** munkáltatóval szemben.

A munkavédelmi bírság összege **50 000 Ft-tól 10 000 000 Ft-ig terjedhet**.

A munkavédelmi hatóság a munkavédelmi bírságot **telephelyenként** szabja ki, amennyiben az azonos időben lefolytatott eljárás során megállapítást nyer, hogy az (1) bekezdésben leírt veszélyeztetést ugyanazon jogszabályi rendelkezést megsértve a munkáltató több telephelyén valósítja meg. A munkavédelmi bírságot, a súlyos veszélyeztetést feltáró felügyelő javaslata alapján a **munkavédelmi hatóság**

a veszélyeztetés **mértéke** alapján, valamint a **mulasztás személyi** és tárgyi **körülményeinek mérlegelésével** szabja ki.

Az Mvt. 82 §. (2) bekezdésében foglaltak alapján **a súlyos veszélyeztetés** már megalapozza a **munkavédelmi bírság kiszabását**, de ettől eltérően **más szabálytalanság esetén is alkalmazható munkavédelmi bírság**. A munkavédelmi hatóság intézkedése a **megelőzést** szolgálja, de súlyos esetekben a munkavédelmi bírság kiszabásáról is rendelkezik. A **munkavédelmi bírság** kiszabása **mellett** a **szabálysértési bírság** kiszabását is lehet alkalmazni. A munkavédelmi bírság kiszabását a munkavédelmi **hatóság** vezetője **jogosult** kiszabni. A munkavédelmi felügyelő javaslata segíti a **döntés meghozatalában** a hatóság vezetőjét, de a javaslat nem kötelezi a hatóság vezetőjét, szabadon mérlegelve dönthet. A munkavédelmi bírság kiszabásánál **enyhítő és súlyosbító tényezőket vehet figyelembe a hatóság vezetője**, melyeket a munkavédelmi bírság határozatban fel is fog tüntetni. Nem mérlegelési szempont a munkáltató anyagi helyzete, a munkavédelmi biztonság költségvonzata.

HIVATKOZOTT ÉS FELHASZNÁLT JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE

1993. évi XCIII. tv.	A munkavédelemről
5/1993. (XII.26.) MÜM r.	A Mvt. egyes rendelkezéseiről
2/1998. (I.16.) MüM r.	A munkahelyen alkalmazandó biztonsági és egészségvédelmi jelzésekről
14/2004. (IV.19.) FMM r.	A munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről
21/1998. (IV.17.) IKIM r.	A gépek biztonsági követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról
47/1999. (VIII.4.) GM r.	Az emelőgép biztonsági szabályzat kiadásáról
3/2002. (II.8.) SZCSM–EüM r.	A munkahelyek munkavédelmi körülményeinek minimális szintjéről
25/1998. (XII.27.) EüM r.	Az elsősorban hátsérülések kockázatával járó kézi tehermozgatás minimális egészségi és biztonsági követelményeiről
50/1999. (XI.3.) EüM r.	A képernyő előtti munkavégzés minimális egészségügyi és biztonsági követelményeiről
65/1999. (XII.22.) EüM r.	A munkavállalók munkahelyen történő egyéni védőeszköz használatának minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeiről
17/2008. (XII. 3.) SZMM r.	<i>az egyéni védőeszközök megfelelőségét tanúsító, ellenőrző szervezetek kijelölésének és bejelentésének részletes szabályairól</i>
18/2008. (XII. 3.) SZMM rendelet	az egyéni védőeszközök követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról
33/1998. (VI.24.) NM r.	A munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmassági orvosi vizsgálatról és ellenőrzésről
30/1995. (VII.25.) IKIM r.	A kereskedelmi és vendéglátóipari biztonsági szabályzat kiadásáról
27/1996.(VIII.28.) NM r.	a foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentése és kivizsgálása
66/2005. (XII. 22.) EüM r.	a munkavállalókat érő zajexpozícióra vonatkozó minimális egészségi és biztonsági követelményekről
323/2011. (XII. 28.) Korm. r.	a Nemzeti Munkaügyi Hivatalról és a szakmai irányítása alá tartozó szakigazgatási szervek feladat és hatásköréről